SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Innego świata”

Grupa B

Gustaw Herling-Grudziński

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 12

8 zadań, 12 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Czym była „Trupiarnia” w łagrze?

Ⓐ Barakiem dla więźniów zbyt słabych do pracy — teoretycznie mieli odpocząć, ale z powodu obciętych racji żywnościowych najczęściej umierali

Ⓑ Kostnicą dla zmarłych więźniów — tam składano ciała przed pochówkiem w zbiorowych mogiłach za ogrodzeniem łagru, zwykle raz w tygodniu

Ⓒ Miejscem, gdzie palono ciała zmarłych — obozowym krematorium, w którym pracowali więźniowie odpowiedzialni za usuwanie zwłok z baraków

Ⓓ Izbą karną, w której katowano za przewinienia — więźniów zamykano tam za kradzież lub bójkę, a wielu nie przeżywało brutalnych przesłuchań

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Kim był Gorcew i jaki był jego los w obozie?

Ⓐ Byłym funkcjonariuszem NKWD, który został rozpoznany przez współwięźniów — dokonali na nim samosądu, zamęczając go pracą, aż zamarzł w zaspie

Ⓑ Polskim oficerem, który zorganizował bunt więźniów w baraku — po wykryciu spisku został publicznie rozstrzelany przez strażników

Ⓒ Lekarzem obozowym, który potajemnie pomagał chorym więźniom — zmarł na tyfus, zarażony w obozowym szpitalu podczas epidemii

Ⓓ Nauczycielem, który po nocach uczył współwięźniów czytać — zginął od kuli strażnika podczas nieudanej próby ucieczki z łagru

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

> Aleksander Sołżenicyn (1918-2008) w „Archipelagu Gułag" (1973) stworzył monumentalny opis systemu łagrów na podstawie relacji setek świadków i własnych doświadczeń. Dzieło ma charakter historyczno-dokumentalny i obejmuje cały system.

Jak „Inny świat" wpisuje się w tradycję „literatury świadectwa" i czym różni się od „Archipelagu Gułag" Sołżenicyna?

(A) Grudziński pisze z perspektywy jednego człowieka (osobiste świadectwo), koncentrując się na kondycji ludzkiej i psychologii. Sołżenicyn tworzy panoramę systemu — historię, geografię, statystykę. Grudziński to „medalion", Sołżenicyn to „encyklopedia"

(B) Grudziński tworzy fikcję — zmyśloną powieść o wymyślonym obozie i fikcyjnych postaciach, bez oparcia we własnych przeżyciach. Sołżenicyn pisze dokument oparty na relacjach setek świadków. Grudziński to „beletrysta", Sołżenicyn to „kronikarz"

(C) Obaj piszą z tej samej perspektywy — każdy tworzy panoramę całego systemu łagrów, z historią, geografią i statystyką, a osobiste przeżycia schodzą na dalszy plan. Grudziński i Sołżenicyn to dwie „encyklopedie" tego samego zjawiska

(D) Sołżenicyn był więźniem, a Grudziński — obserwatorem z zewnątrz: polski autor zna łagry z relacji uciekinierów i dokumentów, więc opisuje je z dystansu reportera. Sołżenicyn to „świadek", Grudziński to „sprawozdawca" cudzych losów

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Które miejsca w łagrze w Jercewie pełniły szczególną rolę w życiu więźniów?

[A] Dom Swidanij — barak, w którym więźniowie mogli spotkać się z rodziną

[B] Kaplica — barak, w którym więźniowie codziennie uczestniczyli we mszy

[C] Biblioteka uniwersytecka — z bogatym księgozbiorem europejskim

[D] Trupiarnia — barak dla nieuleczalnie chorych, skazanych na śmierć z głodu

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

> W rozdziale „Głód" narrator analizuje wpływ ekstremalnych warunków na naturę ludzką. Pisze: „Przekonałem się wielokrotnie, że człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach" — i dlatego uważa za nonsens sądzenie ludzi według tego, co zrobili w warunkach nieludzkich.

Grudziński formułuje w rozdziale „Głód" zdanie uważane za kluczowe przesłanie książki. Jak ono brzmi i co oznacza?

(A) Oznacza, że moralność zachowują ludzie silni — kto w obozie ma dość siły fizycznej i woli, ten nie ulega głodowi i przemocy, a słabi upadają moralnie z własnej winy, bo zabrakło im charakteru

(B) Jest pochwałą systemu obozowego jako szkoły przetrwania — głód, terror i przemoc hartują człowieka, uczą go dyscypliny i pokory, a więzień wychodzi z łagru silniejszy i dojrzalszy moralnie niż przed aresztowaniem

(C) Oznacza, że ludzie z natury są dobrzy i nic nie może ich zmienić — nawet w nieludzkich warunkach (głód, terror, przemoc) więźniowie zachowują współczucie i solidarność, bo człowieczeństwa nie da się zniszczyć

(D) Oznacza, że w nieludzkich warunkach (głód, terror, przemoc) człowiek traci zdolność do zachowań moralnych — nie dlatego, że jest z natury zły, lecz dlatego, że system celowo niszczy w nim człowieczeństwo

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

> Otto kończy spór zdaniem, że ojczyzna jest zawsze ojczyzną, a Rosja zawsze będzie „gównem". Narrator porównuje wtedy rozmowę z nimi do tłumaczenia trzem szczurom uwięzionym w potrzasku, że kolejna dziura prowadzi do takiej samej pułapki.

Wyjaśnij, dlaczego narrator zrezygnował z przekonywania trzech niemieckich komunistów o potwornościach hitleryzmu.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

> Kostylew co kilka dni, przed wizytą w ambulatorium, wsuwał prawą rękę do ognia, by rana się nie goiła i by nie musiał pracować dla systemu, który go oszukał. Grudziński odkrył ten sekret przypadkiem i obiecał go nie zdradzać.

Na czym polega symbolika tytułu rozdziału „Ręka w ogniu"? Jak Kostylew przez samookaleczenie wyraża bunt?

Zadanie 8. (0–3 pkt)

> Dawny towarzysz z celi witebskiej wyznaje w Rzymie, że złożył fałszywe zeznanie, po którym rozstrzelano czterech Niemców z jego brygady, i prosi: „Powiedz tylko to jedno słowo: rozumiem...". Narrator: „Nie, nie mogłem wymówić tego słowa."

Wyjaśnij, dlaczego w epilogu narrator nie potrafi wypowiedzieć słowa, o które prosi go dawny współwięzień, i jak można ocenić tę odmowę.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/inny-swiat